תיובתא דרב אסי אמר לך רב אסי אנא כי אמרי היכא דמעיקרא אוזפיה בעדים דלא לדידיה הימניה הכא הא הימניה רב יוסף מתני הכי אמר רב יהודה אמר רב אסי [א][א]המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפורעו בעדים [ב]ואם אמר אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי [ג]יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים תנן מנה לי בידך אמר לו הן אמר לו אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתן לו בעדים תיובתא דשמואל אמר לך שמואל תנאי היא דתניא בעדים הלויתיך בעדים פרע לי או יתן או יביא ראיה שנתן רבי יהודה בן בתירא אומר יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים [ד]פריך רב אחא ממאי דבשעת הלואה קאי דלמא בשעת תביעה קאי והכי קאמר ליה לאו בעדים הלויתיך בעדים היה לך לפורעני אבל בשעת הלואה דברי הכל חייב אמר רב פפי משמיה דרבא הלכתא המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים ורב פפא משמיה דרבא אמר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים [ה]נאמן: סימן ראוב"ן ושמעו"ן דתנ"ו הלכת"א יזפ"י ופר"ע פלוני ופלוני עפצ"י סטרא"י בהימנות"א כבי תרי: ההוא דא"ל לחבריה כי פרעתין פרעין לי באפי ראובן ושמעון אזל ופרעיה באפי תרי מעלמא אמר אביי באפי בי תרי אמר ליה באפי בי תרי פרעיה אמר ליה רבא [ו]להכי קאמר ליה באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא נדחייה ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרעין לי באפי בי תרי דתנו הלכתא אזל פרעיה בין דיליה לדיליה איתניסו הנך זוזי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבולי קבלתינהו מיניה דרך פקדון ואמינא ליהוי גבאי פקדון עד דמתרמו בי תרי דתנו הלכתא ומקיים תנאיה א"ל [ז]כיון דקא מודית דודאי שקלתינהו מיניה פרעון מעליא הוי אי אמרת לקיומי תנאיה זיל אייתינהו דהא אנא ורב ששת דתנינא הלכתא וספרא וספרי ותוספתא וכולא גמרא ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דאוזיפתך אמר ליה לא היו דברים מעולם אזל אייתי סהדי דאוזפיה ופרעיה אמר אביי מאי ניעבוד אינהו אמרי אוזפיה אינהו אמרי פרעיה רבא אמר [ח]כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך א"ל לא פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני אמרי לא היו דברים מעולם סבר רב ששת למימר הוחזק כפרן אמר ליה רבא [ט]כל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא בך א"ל ולא פרעתיך מאה קבי

עפצי

נתתיו לך חייב. לפרוע: **בעדים הלויתיך.** קס"ד בשעת הלואה קאי ואמר ליה ראה שבעדים הלויתיך ואף אתה אל תפרעני אלא בעדים: **דלמא בשעת תביעה קאמר.** כשתבעו בב"ד וזה אומר פרעתיך אמר לו והלא בעדים הלויתיך בעדים הוה לך לפורעני ולא אמר לו כן בשעת הלואה ומשום הכי פטר ליה ר' יהודה בן בתירא: **אזל פרעיה באפי סהדי אחריני.** וזה אומר עדי שקר הם: **ואיתניסו.** מיד המלוה: **להוי פקדון בידי.** ואיני עליהן אלא שומר חנם שלא קבלתים בתורת פרעון: **כיון דקא מודית.** דקבלתינהו וזה לא בתורת פקדון מסרם לך הוי פרעון * ודברים שהיו בלבך אינם דברים: **דיזיף ופרע.** אותה הלואה שזה כופר ודאי לוה אותה באותו היום אבל לאחר זמן פרעיה: **כאומר לא פרעתי דמי.** דכיון דלא לוה לפי דבורו לא פרע והרי יש עדים שלוה נאמנין הם על הלואה ואינן נאמנין על הפרעון דהודאת בעל דין כמאה עדים: **דמסיקנא בך.** שאני נושה בך: **לא היו דברים מעולם.** לא פרע לפנינו וזה אומר או בפניהם או שלא בפניהם פרעתיך: **הוחזק כפרן.** ואינו נאמן אפילו בשבועה לומר פרעתיך שלא בפניהם שהרי אמר פרעתיך בפניהם ונמצא שקרן: **כל מלתא דלא רמיא עליה דאינש.** כגון זה שלא היה לו לומר פרעתיך בעדים שלא אמר לו זה בשעת הלואה בעדים פרע לי הלכך לא שם לבו לזכור אם בעדים פרע אם שלא בעדים ואמר בעדים פרעתיך ולאו אדעתיה ואינו הוחזק כפרן בכך:

עפצי

תיובתא דרב אסי. אבל לשמואל ניחא דמצי לפרש דה"ק נתתיו לך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים ולמאי דמפרשינן דלשמואל נאמן לומר פרעתיך ביני ובין עצמך במגו דאי בעי אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתי שפיר טפי: **תיובתא** דשמואל. תימה מאי קושיא דלמא נתתיו לך שלא בעדים קאמר ולהכי חייב וי"ל דשמואל הכי קאמר מתוך שיכול לומר פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים כי אמר נמי פרעתיך ביני ובין עצמך נאמן במגו ומיהו רב פפא בסמוך ודאי לית ליה האי מגו דהא קאמר בסמוך צריך לפורעו בעדים וצריך לדחוק לפי' זה דפליגי רב פפא ושמואל בדברי רבי יהודה בן בתירא ועוד יש לתמוה לגמרא שהקשה לשמואל מסיפא דמתני' מנ"ל לפרש דברי שמואל כן מאחר שרב פפא לית ליה האי סברא לכן נראה שהמקשה משמע ליה דמפני שצריך ליתן לו בעדים משמע שצריך לברר שפרעו בעדים וקצת משמע כן בכל הסוגיא: **ורב פפא** משמיה דרבא אמר אין צריך לפורעו בעדים. אר"ת כן הלכה דהא אמר רבי אבא בגט פשוט (ב"ב דף קע.) וקיימא לן המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים וכן רבא ורמי בר חמא ס"ל הכי ברים כל הנשבעין (לקמן דף מה:): **אזל** פרעיה באפי סהדי אחריני. פי' בקונטרס וזה אומר עדי שקר הם ואם תאמר ואיך נאמן לומר שמשקרין ויש לומר דכיון דאמר באפי ראובן ושמעון בעי למימר מהימנת לי כל היכא דאמרת לא פרען עד דפרענא באפי ראובן ושמעון כדלקמן ומיהו הא דקאמר בסמוך להכי קאמר באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא לידחייה לא אתי שפיר לפירושו דמה דיחוי שייך כיון דמייתי סהדי וה"ל למימר כי היכי דלא למיפטר אי מייתי סהדי אחריני לכן נראה לר"י דמיירי דקאמר פרעתיך באפי סהדי והלכו להם למדינת הים ויש פירושים שכתוב כהן כן וגם ר"ח פירש כן: **הא** אנא והא רב ששת. בדיחותא בעלמא הוא דקא מהדר ליה ולאו משום דצריך לקיים תנאו: **כל** האומר לא לויתי כו'. ואביי לית ליה והא דתנן למחר אמר לו תנהו לי אין לך בידי חייב וטעמא דכיון דאמר לא לוה הוי כמודה שלא פרע התם ליכא עדים דאמרי פרעו כי הכא ולהכי אביי גופיה אית ליה בפ"ק דב"ב (דף ו. ושם) דכל האומר לא לויתי כו' כיון דליכא עדים שפרע וא"ת אמאי לא מתרצינן הכא דבוריה לא לויתי כלומר לא עמדתי בהלואתי אלא פרעתי כמו בפ' אמרו לו (כריתות יב.) גבי לא נטמאתי דמתרצינן דבוריה לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי ואומר ריב"א דהכא לא קאמר לא לויתי אלא להד"מ דלא שייך לתרוצי לישניה אבל בפרק הכותב (כתובות דף פח.) קשה דקאמר אבל אמרי יתמי אמר לנו אבא לא לויתי נפרעין מהם שלא בשבועה דכל האומר לא לויתי כו' ויש לומר דהאב היה יכול לטעון ולתרץ דבריו אבל ליתומים לא טענינן מילתא דלא שכיחא ועוד יש לחלק דהכא כשטוענין עליו בבית דין יש לו להשיב בענין שיפטר ואין לנו לתרץ דבריו: **כל** מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה. תימה בגט פשוט (ב"ב דף קע.) גבי עובדא דרב יצחק בר יוסף דהוה מסיק זוזי ברבי אבא מסיק אף על גב דהמלוה חבירו בעדים אין כו' כי טעין ואמר פרעתי בפני פלוני ופלוני צריך לברר ויבואו פלוני ופלוני ויעידו ואמאי הא אמרינן לאו אדעתיה וי"ל דרבא סבר ליה

כמ"ד

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פי"ח מהל' מלוה הל"א סמג עשין צד טוש"ע חו"מ סי' ע ס"א:

נב ב ג מיי' שם פט"ו הל"א סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

נג ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

נד ה טוש"ע שם ס"ה:

נה ו מיי' פ"ו מהלכות טוען הל"ב סמג עשין צה טוש"ע חו"מ סי' עט סעיף ב:

נו ז מיי' שם הל"ד סמג שם טוש"ע שם ס"ה ופי' קמי סעיף ג:

◆

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים. ואם א"ל אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים ושמואל אמר יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים: ואקשינן על שמואל והתנן מנה לי בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר א"ל תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתנו לו בעדים: ופריק תנאי היא דתניא בעדים הלויתיך בעדים פרעני כו'. ואסיקנא משמיה דרבא המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם א"ל אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים. ואם א"ל פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להן במדינת הים אינו א) נאמן: ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרעין בפני ראובן ושמעון טען דפרעי' בפני אחרינא. אמר רבא להכי א"ל ראובן ושמעון כי דלא לידחייה. מסתברא כד טעין פרעתיך באנפי סהדי אחריני והלכו למדינת הים אבל אי איתנהו ומסהדי דפרעיה. [לא] אמר רבא דלא מהימני: ירושלמי מנה לי בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני פלוני ופלוני א"ל נתתיו לך בפני פלוני. אתא עובדא קמי רבי אמר יבואו פלוני ופלוני ויעידו. הבא לידון בשטר ובחזקה רבי אומר ידון בשטר רשב"ג אומר בחזקה: מעשה בא לפני ר' חייא והורה כרשב"ג ב) קשיא דר' אדר' לא קשיא לא רצה רבי אלא לעמוד על אמתת הדבר: המחזיק מחמת אונו ונמצא פסול בטלה החזקה: ההוא דאתא קמיה דרב וטען על חבריה חטין ושעורין וכוסמין. ואמר ליה המוחזק עד דיגלגל עלך כל מאי דבעי. ובסיפא את

א) כן היתה גי' נירסת רבה"ח כגבר רבינו אבל הרא"ש כתב דגרסת מדברי רבינו לקמן דגרס נאמן יעו"ש. ב) עי' תוס' כאן סד"ה כל מלתא.

מסורת הש"ס

א) כתובות יח. ב"ב קע. [קדושין מג:], ב) [קדושין יג. וש"נ], ג) עי' מיי' פט"ו מהלכות מלוה הל"ב דגרים איפו נאמן, ד) כתובות פח. ב"ב ו. ה) [לעיל לד: וש"נ].

◆

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כיון דקא מודית וכו' ודברים שהיו בלבבך. וכ"כ הרא"ש פי' קו אבל כעני אין מובן לי דאף אם הוו דברים מ"מ כיון דזה נותן לו פרעון הוי פרעון ואין כחו המלוה לומר שלא יהיה פרעון רק פקדון:

◆

מוסף רש"י

כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי. דכיון דאמר לא לוה מודה הוא שלא פרע, והרי שטר מוכיח עליו שלוה (כתובות פח.).

◆

רבינו חננאל (המשך)

משתבע ליה: ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרען באנפי סהדי דתנו הלכתא פרעיה ואיתניסו זוזי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבלתינהו ולאו בתורת פרעון אלא בתורת פקדון עד דפרען באנפי דתנו הלכתא: א"ל רב נחמן כיון דקא מודית דקבלתינהו מיניה פרעון הוי מאי בעית לקיומי תנאיה זיל איתינהו דהא אנא ורב ששת דתנינן הלכתא וכוליה תלמודא דלפרעך קמן: ההוא דא"ל לחבריה הב לי זוזי דאוזיפתך א"ל לא היו דברים מעולם. אתו סהדי דאוזפיה ופרעיה אמר רבא כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי וחייב: ההוא דא"ל לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך. א"ל ולאו פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני ואמרו לא פרעו בפנינו אמר רב ששת הוחזק כפרן. כלומר אם יטעון אח"כ שפרעתי אינו נאמן: רבא אמר כל מלתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתיה. פירוש העדים כיון דלא רמיא עליהו לאו אדעתיהו. והן ששכחו וטענתיה דלוה טענה היא: ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיק בך. א"ל ולאו פרעתיך ק' קבי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones